

POZNÁVÁME SVŮJ REGION

Víceúčelová budova obecního úřadu v Rozseči.

FOTO: ING. ALOIS KOUKOLA, ČS.

Náves se zvoničkou.

FOTO: ING. ALOIS KOUKOLA, ČS.

ROZSEČ

Z nejvyšších a nejsevernějších poloh bitešského regionu se posouváme níže směrem na jihovýchod – tedy z farnosti heřmanovské do farnosti březovské, která kromě Rozseče sdružuje ještě sousední Borovnik, Břeží, Březské, Níhov a Ondrušky. Na rozdíl od jiných vesnic „Velkobíteška“, jejichž středem zpravidla prochází průjezdní komunikace, má Rozseč odlišnou polohu. Silnice č. 390, vedoucí od Vlkova na křižovatku u Vidonína, se pouze dotýká jejího východního okraje. To je příčinou jistého „utajení“ středu obce před projíždějícími a příznám se – že i přede mnou. Zato pěkný pohled se naskýtá z této silnice z kopce nad Rozsečí, kdy je možné vidět nejenom její podstatnou část, ale i sousední, nejen geograficky blízký, dnes už „jihomoravský“ Borovnik (viz foto).

Je krátké nedělní lednové odpoledne. V nové víceúčelové budově obecního úřadu je příjemně a staronový starosta pan Alois Zavadil mi skromně a ochotně předává informace o své obci, na kterou je ale náležitě hrdý. S „úřadováním“ mu pomáhá dcera s manželem a já si uvědomuji nelehkou situaci těchto neuvolněných starostů...

„Jméno vsi pochází patrně od seče lesní. Leží severně v údolí na přítoku Haldině ve výšce 480 m; tvoří nepravidelnou náves. Domy jsou nejvíce štítem na náves, a mají před sebou zahrádky. Uprostřed jest zvonička...“...uvádí Jan Tiray v r. 1900.

Ve 14. století dochází k historickému zlomu, který ovlivnil i tvářnost velkobíteška. Čeští panovníci začali povolávat německé osadníky – kolonisty, kteří jednak zakládali úplně nové osady žďářením (vypalováním) lesa, nebo byli dosazováni na zeměpanské statky, které vznikaly jako statky zemanů a vladyků. Takovýto vladycký statek byl tehdy i v Rozseči a jeho majitelé používali přídomek „z Rozseče“, jak potvrzuje první písemná zpráva z roku 1349. Roku 1352 prodal Bedřich z Rozseče půl dvora Mikuláši z Rožínky a r. 1356 přenechal Jan z Lomnice zdejší dvůr Ondřeji Dunajovi. Téměř o sto let později (r. 1451) je uváděn jako majitel statku Ondřej z Březí, ale ke konci tohoto století jsou to zase pánové domácí, např. Jan Osvitín z Rozseče. Posuneme-li se v čase o dalších 130 let (r. 1581) zjistíme, že Rozseč spolu s Borovníkem patřila Janu z Nové Vsi a Radkova. Potom se zprávy o Rozseči ztrácejí, je možné, že dokonce i zanikla. Teprve v r. 1617 se uvádí jako nově založená a připadající spolu s Rojetínem k panství Osovskému. Na sklonku panování rakouského mocnáře Františka Josefa byla spolu s Borovníkem začleněna do „svazku“ s Březím. Obě obce z tohoto svazku v r. 1904 vystoupily a vytvořily jeden celek, který se udržel pouze do příštích voleb, kdy si každá z nich zvolila svého starosty. Obec bývala přifařena do Heřmanova, kam odváděla i desátek. Historické názvy tratí: Vinohrady, Na myšníkách, Ve skále, Na dílech, Kříby, Žleby, Na padělcích a Na pustým. Historické názvy rybníků: Cihelník a Borek.

Nechejme opět vyprávět Jana Tiraye:... *„Tam, kde říkají nyní „na pustým“, severně Rozseče, lze viděti posud rozvaliny zdí a základů, taktéž objeveny byly zbytky vodu. Rok 1892 pak vyhrnul tam příval vodní ze stráně staré železné kopí. I staří lidé*

vypravují, že slyšovali od svých předků, na tomto místě že stával hrad, který asi ve válkách (kterých, nevědí) byl ztroskotán.“

Nyní ale zpět k současnosti - cílem není popsat podrobně všechny události, ale uvést ty, které mají pro život obce i pro představu čtenáře dominující význam:

V 70tých letech min. století si občané v akci „Z“ postavili prodejnu smíšeného zboží, kterou dosud vlastní Jednota Velké Meziříčí. V 80tých letech byl revitalizován rybník „Za Návsi“. Po společenské změně v roce 1990 byla Rozseč znovu ustavena jako samostatná obec v čele se starostou Ludvíkem Hřebíčkem. Hlavním úkolem bylo znovuvybudování obecního úřadu. Byla opravena zvonička a zavedeno strojní zvonení, byl opraven pomník padlých a vyměněna část kanalizace. Nové zastupitelstvo vzešlé z voleb v r. 1994 se starostou Ludkem Hřebíčkem zajistilo především vypracování studií i územních rozhodnutí nutných pro rozvoj obce a zahájilo výstavbu sportovního areálu.

Hlavním počinem ale byla příprava a zahájení stavby víceúčelové budovy obecního úřadu na místě bývalé obecní „pastoušky“, dosud sloužící jako úřad nouzový. To bylo důvodem pro použití zajímavého postupu stavebních prací, které započaly stavbou obvodových zdí nové budovy kolem pastoušky. Až zdi dosáhly úrovně „glajchy“, byla původní střecha zbořena a postavena střecha nová s novým horním patrem, do kterého byl přestěhován obecní úřad. Teprve potom došlo ke zbourání pastoušky a dokončení celé nové budovy. To už se ale psal rok 2001 a obec od r. 1998 řídil starosta Alois Zavadil. Je nutné vyzdvihnout skutečnost, že převážnou většinu prací provedli občané zdarma. Při pouti v r. 2002, v den otevřených dveří, si potom mohli prohlédnout kancelář OÚ, archív, zasedací místnost, společenskou místnost a hasičskou zbrojnicí. Definitivně byla budova dokončena v r. 2003 fasádou, provedenou TS Velká Bíteš.

V červenci roku 2000 byl vyměněn vadný zvon ve zvoničce za nový, s nápisem "Svatý Martin", odlitý rodinnou firmou Dyttrychových z Brodku u Přerova. Byl zakoupen z dobrovolných příspěvků občanů a slavnostně posvěcen P. Poláčkem při cyrilometodějské pouti. V roce 2002 byla provedena plynofikace obce ukončená společnou kolaudací se sousedním Borovníkem, Březím a Ondruškami. V následujících komunálních volbách byla zvolena starostkou Emílie Tillhonová. S pomocí dobrovolné brigádnické práce se uskutečnily rozsáhlé úpravy na návsi, včetně renovace pomníku padlých. Povodí Moravy opravilo a vyčistilo místní potok Halda, jehož jedno rameno pramení východně pod Svatou horou, a který se u Kutin vlévá do Libochůvky. Pozornost si zaslouží i místní aktivní Sbor dobrovolných hasičů, který v roce 2009 oslavil 60 let poctivé práce pro bezpečnost obyvatel. Starostou sboru je Josef Chytka mladší.

Nyní ještě několik zajímavostí: V květnu roku 1955 došlo k hrůzostrašně vypadající havárii autobusu jedoucího z V. Bíteše do Heřmanova, jehož řidič kvůli porouchaným brzdám „nevybral“ zatáčku těsně nad vsí, přerazil zábradlí a skončil na střeše pod strání u čelní stěny rodinného domku Marynčových, kterou částečně prorazil. Naštěstí se nehoda obešla bez smrtelných zranění. Že je tato zatáčka krajně nebezpečná potvrdila dne 22. října 2005 nehoda dodávky jedoucí za mlhy stejným směrem.

Řidič zatáčku nezvládl, opět přerazil zábradlí nedostatečně opravené po havárii autobusu, sjel s prudkého svahu a skončil ve vratech Marynčovy stodoly. Začátkem května roku 2006 zaplavila obec povodeň z přívalových dešťů. Další zajímavostí je paradoxní důsledek reformy státní správy, který mezi mezi dvě „sesterská“, asi 100 m od sebe vzdálené a dějinami společně procházející sousední obce – Rozseč a Borovník, postavil krajskou hranici (viz foto).

Nakonec uvádím zkráceně slova kronikáře Josefa Jambora, kterými se loučí a kroniku předává starostce:...“Vesnice má upravenou návěs s opraveným pomníkem a zvoničkou, upravené a vyasfaltované cesty, vyčištěný a opravený regulovaný potok. V blízkosti je vodní plocha, která slouží jako požární nádrž i jako rybník pro chov kaprů; v létě jako koupaliště, v zimě jako přírodní kluziště. Obec má rekonstruovaný rozvod el. energie a dokonalé veřejné osvětlení. Telefonní přípojky jsou ve všech domech. Rovněž plynové přípojky jsou všude. V obci se staví nové domy, opravují a rekonstruují se ty starší. V současnosti má obec 42 domů a 116 stálých obyvatel. Několik domů je obýváno sezonně – většinou brněnskými a tišnovskými chalupáři...”

Nyní mi už nezbyvá nic jiného, než jménem redakce Zpravodaje popřát pracovitým rozsečským občanům pevné zdraví a spokojený život v jejich pěkně upravené vesničce.

Alois Koukola

Vlevo Rozseč – vpravo Borovník a mezi nimi krajská hranice.

FOTO: ING. ALOIS KOUKOLA, CSs.